

יקרים עפז

גליון להחדרת והענקת הבקשה והציפייה
למאכלה השלימה.

הרב פנחס זלצמן רא"צ ש"ס
זרע שעשון - באסטאן

חג הסוכות תשפ"ז
גליון עמ' 119

לא רוצים 'זכר' לשמחת בית השואבה, רוצים את המקור.

בימי חול המועד סוכות שבהם נצטיינו על 'שמחת בחגך' עוד יותר מבשאר הימים טובים, יתאספו בעז"ה רבבות עמך בית ישראל לחוג את שמחת בית השואבה בבתי הכנסיות ובחצרות האדמורים, כל מקום לפי עניינו. ויש לא מעט אנשים המדמים בנפשם שהנה ברוך השם לנו חסר לבנו דבר, ואם אפשר לחגוג כפי שהורגלנו אז ברוך השם הכל בסדר. ואם רק לא תופרע הכניסה לכותל כמו בחגים הקודמים, אז בודאי שהכל מצוין.

אבל מה לעשות שאין לנו דבר שכל כולו הוא רק 'זכר' כמו שמחת בית השואבה. אנחנו לא שואבים מים ולא מנסכים אותם, וכל מה שנעשה כשאין זה רק 'זכר' לשמחת בית השואבה האמיתית, בבית מקדשנו ותפארתינו.

אפתח בוורט נפלא. במעמד שנערך לרגל יום הולדת גיל שבעים של האדמו"ר מבוסטון רבי לוי יצחק זי"ע, דיבר מו"ר הגר"א גניחובסקי זצ"ל. הגר"א גניחובסקי שהיה בידדות גדולה עם האדמו"ר, לא היה איש של דרשות אלא של תורה נטו, אך לכבוד היום הולדת הוא דיבר ואמר שיזכיר וורט נפלא שאותו שמע מהאדמו"ר מבוסטון: הבה ונמדוד את מידותיה של הסוכה. הסוכה הקטנה ביותר הכשרה מבחינה הלכתית, שיעורה הוא ד' על ד' טפחים, נמצא איפה שבקרעק הסוכה יש 49 טפחים. גם בסכך שהוא באותה מידה ד' על ד', יש 49 טפחים. בדפנות שרוחבן 7 טפחים על גובה עשר (אנו עוסקים בסוכה הקטנה ביותר הכשרה), יש לנו 70 טפחים בכל דופן מהשתים שכהלכתן, ובשלישית שרוחבה טפח יש לנו 10 טפחים. לכשנצבר את שטח הדפנות גם יחד נגיע 1560 טפחים. עתה נוסיף עליהם את השטח של הסכך והקרקע, ואז נקבל את המספר 248 = רמ"ח. הוא אומר ששיעור טפחי הסוכה מכוון בדיוק כנגד רמ"ח אברים ורמ"ח מצוות.

אמיתי פעם וורט זה לבעל דרשן נפלא (הרב גריססגאט ז"ל, והיו הדברים לע"ה), ומיד כששמע הוסיף לי על כך דבר נפלא. ביהי רצון שנאמר בכניסה לסוכה, אנו אומרים 'לחטות מזרע וממטר', כי הסוכה שהיא רמ"ח מגינה מזרע' אותיות רמ"ח, וממטר' אותיות רמ"ט, הסוכה מגינה הן מיותר והן מפחות, היא מכוונת בדיוק מול אותיות רמ"ח, ומגינה מכל הכיוונים.

אבל הבה נשאל את עצמינו, האם אנחנו זוכים לקיים את כל הרמ"ח מצוות, הרי קרוב לחמישים אחוז מהמצוות איננו זוכים לקיים כל זמן שאין לנו את בית המקדש. אפילו נטילת הלולב שלנו, מלבד היום הראשון, היא בסך הכל 'זכר למקדש', ובשנה כזו שחג הסוכות חל בשבת אין לנו כלל נטילת לולב מדאורייתא. אז דבר אחד ברור, אנחנו עדיין לא יכולים לנוח על זרי הדפנה ולחשוב ובודאי שלא לומר שהכל טוב לנו.

בדברי הזוהר הקדוש במאמר רעיא מהימנא שנאמר לפני תקיעת שופר, מבואר בהרחבה שעשר דהיינו הס"מ רודף אחרי יעקב היינו עם ישראל מראש השנה שהוא יום הדין, שבו יוצא עשו לצוד ציד דהיינו חטאי עם ישראל, ורק בשעת נטילה הוא מבין שהוא לא יכול לו ועוזב את עם ישראל לנפשו, ואז 'בעי קודשא בריך הוא למחתי בבנו' - רוצה הקב"ה לשלוח בבניו שניצלו מהדין, 'מה כתיב בתריה ויעקב נסע סוכותה', יעקב נכנס לסוכה לשמוח עם הרבש"ע ששמח עם בניו שניצלו מהדין. והוא פשר שלשת החגים הצפופים שבחודש תשרי (שוה לראות את ביאור דברי הזוהר בצורה קלילה ונעימה. כפי שהרחבנו בקונטרס 'מלכותא דשמיא'. אפשר לקבלו במייל המופיע מטה).

מבואר על כל פנים בדברי חז"ל, שאת השמחה של חג הסוכות קיבלנו רק מתוך הפחד של ראש השנה. הצורה הזו מלווה את עם ישראל לכל אורך הדרך. על דברי הפסוק במכיל (ז, ח) 'אל תשמחי איובתי לי, כי נפלתי קמתי כי אשב בחושך ה' אור לי', דרשו חז"ל במדרש שוחר טוב (פ"ה ועוד): "לולא נפלתי לא קמתי, לולא ישבתי בחושך לא היה ה' אור לי", הוא אומר שהירידה היא

היא גופא סיבת העלייה. ולפי דרכינו נחבר הכל למצב האקטואלי. ביום שמחת תורה שנת תשפ"ז, כאשר עם ישראל עמד ברגע שפלוח איום ונורא, דווקא משם צומחת והולכת ישועות, כאשר כל מי שלא 'עוצם את העינים בכח' מלראות את ניסי השם לעם ישראל, רואה אותם בחוש.

כבר הזכרנו כמה פעמים את דברי הספר הקדוש 'תיקונים חדשים להרמח"ל', הרמח"ל מבסס את הספר בדומיא להתיקונים שעשה התנא הקדוש רשב"י בזהר. רשב"י כתב שבעים תיקונים על הפסוק הראשון בתורה 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ', ואילו הרמח"ל מבאר את הפסוק האחרון בתורה 'ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל'. הרמח"ל מתאר בספר הזה באופן נפלא את מה שיקרה בגאולה העתידה, והדברים שם קורמים עור וגידים לכל המעיין ומשים על לבו. (במאמר מוסגר, נשים לב, שכל הארוע שבו אנחנו עדיין, מתחיל מיום אחד שבו כל היהודים קוראים בתורה את שני הפסוקים גם יחד, שמחת תורה שבה מסיימים בלכל היד החזקה ועוברים לבראשית ברא'. הוא מדבר על רדיפת לומדי התורה שתהיה בסמוך לזמן הגאולה, ועל הערב רב שיפריע, הארכנו בזה בעבר רבות.

בשבעות האחרונים שמעתי הרבה אנשים מדברים על איך יהיה ראש השנה בעוד חמש שנים ועוד עשרים שנה פה או שם. אז ארשה לעצמי להשתמש שוב במשל שכבר כתבנו. הנה אם נראה יהודי מסיים את תפלת הימים הנוראים בהתרגשות לאחר שביקש חיים טובים בריאות פרנסה ונחת, ומיד הוא פונה לחברו ואומר לו שמכין את עצמו להתפלל כבר על השנה הבאה שהיא אכן תהיה טובה. היינו מסתכלים עליו באופן חוזר, לא הבנתי, הרי הרגע התפללת שהכל יהיה בסדר, אז למה אתה כבר מדבר על כך שרק בשנה הבאה יהיה טוב. אבל זו בדיוק התחושה שצריכים לחשוב אלו שמדברים על איך יראה עוד עשר שנים בחצר האדמו"ר, הרי אתה עצמך אמרת בכל תפלות ראש השנה ויום הכיפורים 'זבכנ תן כבוד ה' לעמך', ובכך תן פחדך, ובכך צדיקים יראו וישמחו. ותמלוק אתה הוא ד' לבדך על כל מעשיך בהר ציון משכן כבודך. וכי זה לא אמור להתממש אי פעם??? למה אנחנו לא שמים לב למה שנאחנו אומרים. למה יש כאלו שמבחינתם אם רק חזרנו לארץ ישראל ואין עלילות דם ואפשר להתכנס בצל האדמו"ר ולנהוג בדיוק את המנהגים שנהנו בעבר, אז הגענו כבר אל המנוחה ותנחלה. ואם אכן הגענו, אז על מה בדיוק התפללת כל ראש השנה ויום הכיפורים?

אבל אין מה לדאוג. כי בדיוק על זה אמרו חז"ל 'אין בן דוד בא עד שיתאשו מן הגאולה', גם זה חלק מהתוכנית האלקית. שמתגלה בתוך הטבע, כמבואר בחתם סופר וספרים רבים נוספים. שניסי צמצים היו מחוץ לדרך הטבע, ואילו ניסי גאולה זו יהיו דווקא בתוך הטבע, ואם אתה רק קצת 'פוחת את העינים', אתה רואה דברים מבהילים בדיוקם. הבאנו כמה פעמים את דברי המדרש שוחר טוב פרק יח: "כתוב אחד אומר אומר מגדול ומלכו וכי. בשמאל, בהפטר פרשת האזינו, וכתוב אחד אומר מגדיל (בתהלים). ר' יודן אומר לפי שאין הגאולה באה על אימה זו בבת אחת, אלא קימעה קימעה. ומהו מגדיל, לפי שהיא מתגדלת והולכת לפני ישראל, עכשיו הן שרירות גדולות, [וכשתבא הגאולה בבת אחת, אינן יכולות לסבול בצורת גדולה, לפי שהיא באה בצורת גדולות], לפיכך היא באה קימעה קימעה ומתגדלת והולכת לפני, לפיכך משולה הגאולה כשחש, שנאמר אז יבקע כשחר ארד, ולמה נמשלה כשחר, שאין כל אפילה גדולה יותר מאותה שעה [הסמכה לשחר, ואם יעלה גלגל חמה באותה שעה] שהבריות ישיגין, היו כל הבריות נלכדין, אלא עמוד השחר עולה ומאיר לעולם תחלה, ואחר כך גלגל חמה עולה ומאיר, ואין הבריות נלכדין. שנאמר (ואור) [וארת] צדיקים כאור נוגה. ומהו מגדול, שנעשה להם מלך המשיח כמגדל, וכן הוא אומר מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב".

נעתיק שוב את דברי המלבי"ם למיכה ד.ח. על הגבואה שם שמדברת במפורש על אחרית הימים: "שזה יהיה בשלש מדרגות, תחלה בת ציון עדיך תאתה, שהגליות יתחילו להתקבץ וגלות יהודה ובנימין שהם בת ציון שגלו מציון בחורבן בית שני יתקבצו אליך. ואח"כ ובאה הממשלה הראשונה, תבוא ממשלה קטנה (שימו לב למילה 'ממשלה' בדיוק כמו שזה נקרא בימינו), שיהיה להם קצת ממשלה והנהגה כמו שהיו לישראל בימים הראשונים לפני מלך מלך לבני ישראל, שהיה להם שופטים מנהיגים אותם. ואח"כ תבא ממלכת לבת ירושלים יהיה להם מלכות קבוע שהיא מלכות בית דוד, שאח"כ ימלוך המלך המשיח בממלכה קבועה. שמלכות בית דוד תתגלה בהדרגה, ותחלה לא יהיה רק במדרגת שופט ויתעלה לאט לאט עד שיהיה לה' המלוכה, עיין שם". הכל קורם עור וגידים מול עינינו.

אז כשיוציאים מהיום הקדוש, כשכל אחד מאיתנו, איפה שהוא לא היה, התפלל והזכיר בתפילת המוסף את עבודת הכהן גדול ביום הכפורים, ואמר 'זמרו עונינו אבדנו כל אלה, ובימי חג הסוכות, כשכל אחד יחזור ויבקש שוב שוב 'הושב כהנים לעבודתם ולוויים לשירים ולזמרים', נשים לב שאף אחד מאיתנו, ממש ממש אף אחד, לא אמר בימי ראש השנה 'אלוקינו ואלוקי אבותינו, שיהיה לציבור החרדי המשיח מנצחים ושותקים ממשלה שתבטל את גזירת הגוים', וגם אף אחד לא אמר 'אלוקינו ואלוקי אבותינו שנובה להתכנס בראש השנה הבא איפה שהתכנסנו בראש השנה הזה'. אבל כל אחד ואחד כן אמר לפחות שמונה פעמים: 'אלוקינו ואלוקי אבותינו מלך על כל העולם כולו בכבודך', הוא אומר שכל אחד יודע בתוך תוכו שזה הפתרון היחיד שלנו, ולא שום דבר אחר חשוב ככל שיהיה.

נפנים שזוהו הפתרון היחיד האמיתי, לא מספיק לנו שבקהילה שלנו יש עשרים אלף איש, ושבאומן היו שמונים אלף, לא מספיק לנו שיהיו לציבור החרדי שלושים מנדטים ושהוא יהיה לשון מאזנים ואף אחד לא יוכל להקים ממשלה בלי לחוקק חוק גיוס טוב, כמה שזה נצרך, אבל זה לא מספק אותנו. כי גם אתה התפללת שוב ושוב שכל העולם כולו, שמונה מיליארד אנשים, ידעו שהשם יתברך הוא מלך על כל הארץ, ועמו ישראל הוא העם הנבחר, 'ה' א-לוי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה', וכל זמן שזה לא קרה, אז אנחנו עדיין באמצע הדרך.

חז"ל הק', על הפסוק בהושע פרק ג' 'אחר ישובו בני ישראל וביקשו את ד' א-להיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל ה' ואל טובו באחרית הימים'. אומרים את דברי רשב"י שעם ישראל מאס בשלשה דברים בימי רחבעם, במלכות שמים במלכות בית דוד ובניין בית המקדש, שעליהם 'אמר רבי שמעון בן מנסיא: אין מראים סימן גאולה לישראל עד שיחזרו ויבקשו שלשתן'.

אז התפקיד האמיתי שלנו כעת, ובפרט בימים קדושים אלו, זה 'לפתוח את הפה' ולבקש מהרבש"ע את הפתרון האמיתי והיחיד שאלינו עם ישראל שואף כל השנים: מלכות שמים, מלכות בית דוד, ובניין בית המקדש. כי חז"ל שלל פני דבריהם לא תקענו בראש השנה בשבת, ולא לקחנו לולב ביום הראשון, וכן ניקח לולב בכל הימים, אותם חז"ל בדיוק אומרים במפורש שהתפקיד של הדור שלנו זה פשוט להתכנס ולהתפלל על זה, ואם כבר לארגן עצרות תפילה זה על התפקיד האמיתי שלנו, להבין שבתפילות ובבקשות שלנו, יש לנו את הכח להביא את הפתרון האמיתי, אבל צריך 'לבקש' את זה. כי אין לנו שום פתרון אחר, אלא 'אחר ישובו בני ישראל וביקשו את ד' א-להיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל ה' ואל טובו באחרית הימים'. פשוט לפתוח את הפה ולבקש מהרבש"ע במילים ברויות את התכלס, את הנקודה שכל אחד מאיתנו מבקש עליה שוב ושוב: 'מלך על כל העולם כולו בכבודך': מלכות שמים, מלכות בית דוד, ובניין בית המקדש.

אפריילכן יו"ט, ושנובה כבר לשמחת בית השואבה אמיתית בבית אלוקינו בחר הקדוש בירושלים.

"אחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' א-להיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל ה' ואל טובו באחרית הימים"

אם ברצונך לזכות להיות שותף בהפצת הגליון, במייל, להערות והארות: p0504102192@gmail.com